

در معماری سیرجان، کم‌دانشی‌ست

گروه شهر

شماره ۶۱۳
۲۲ مرداد ۱۳۹۹

عکس: الیزابت بیسار / سخن تازه

بومی و فرهنگی رو حل کنه و هم روند مدیریت فضا رو بهبود بده و راحت‌تر کنه.

تعریف معماری درست چیست؟ وقتی می‌گیم معماری "درست"؛ یعنی شرایط اون شهرستان از نظر فرهنگی اقتصادی آب و هوا و ... در نظر گرفته بشه. یعنی چرایی‌ها رو پیدا کنیم و چرایی‌ها، ایده‌ی اصلی طرح ما رو شکل بدهند. اگر بازاری در سیرجان با معماری "درست" طراحی بشه، اون بازار قابلیت اجرا در سیرجان رو نخواهد داشت. یعنی باید اینقدر دقیق و طبق شرایط فعلی طراحی بشه. مثل لباس یک شخص که ممکنه به تن شخص دیگه‌ای نیاد.

یعنی اگر معماری خوبی برای این پاساژها طراحی و اجرا شده بود، بازارشان گرم می‌شد؟ فقط این نیست. در ابتدا با سستی نیازسنجی می‌کردند که این دوباره مربوط به معماری‌ست. معماری یک واکنش است به کنش جامعه. یعنی اول باید یک نیاز ایجاد شود تا معماری به آن نیاز پاسخ مناسب بدهد. مثلاً چرا خونه سنتی ایرانی متفاوت از خونه سنتی ژاپنی‌ست؟ چون هرکدام واکنشی بوده‌اند در برابر نیازهای فرهنگی و اقلیمی و ... جامعه‌ی خاص خودشون. بنابراین شاید بشود گفت بازارهای طبقاتی از اساس نیاز سیرجان نبوده در شهرهای بزرگ که مسافت‌ها طولانی‌ست، سخت است بخوای هرکدام از کالاهای مورد نیازت را از خیابانی بخری. ناچار برای مدیریت وقت و انرژی به این مراکز خرید برمی‌آیی. اما در شهر کوچکی مثل سیرجان چنین نیازی چندان احساس نمی‌شده است که بازار طبقاتی بخواد پاسخی به چنین نیازی باشه.

با این وجود پس چرا این پاساژها ساخته شده‌اند و معماری پاساژها در سیرجان واکنشی نبود؟ چون ما بی‌سوادیم. داریم می‌بینیم کارهایی رو که توی شهر اجرا میشه. ماها توانایی اینو نداریم که معماری درست رو به شیوه‌ی درست استفاده کنیم. لنگ مسائل اقتصادی هم هستیم و این تاثیر داره. نم نای باعث میشه معمار به هر کاری تن بده و بره زیر بار هر پروژه‌ای. وقتی مشکل اقتصادی داری نمیتونی زمان بزاری برای مشتری و کارفرما. که بگی راه درست اینه هرچی اونا بکنن اجرا میکنی. فقط درگیر اینی که پروژه انجام بشه و سود مالی ببری.

سوت و کور ماندن پاساژها در سیرجان چقدر به جزئیات معماری‌شان مربوط است؟ مثال بزنم. در طراحی پاساژهای سیرجان معمولاً نقاط بن بست و کور و راهروهای فرعی زیادی بوده که پرتی به حساب آمده و مردم آنجاها رفت و آمد نکردند. حتا دیده شده که ویترین برخی مغازه‌ها در پاساژهای سیرجان پشت ستون ساخته‌ان قرار گرفته که این ضعف طراحی را نشان می‌دهد. درحالی که می‌شد ستون‌ها در جاهای دیگری پیشبینی بشوند. نمای بیرونی و داخلی این پاساژها نیز به هیچ عنوان بر اساس معماری بومی

معماری امروز سیرجان هم مثل معماری اکثر شهرهای ایران بیمار است. بیماری‌ئی که هم در نمای ظاهر ساختمان‌هایمان نمایان است و هم در کمبود نیازهای کاربردی‌ئی که نقطه ضعف عیان شده‌است. از سرمایه‌ی حمام در نمای بیرونی خانه‌ها بگیرد تا طراحی پنجره‌ها که ناتوان در مدیریت انرژی‌ست و هیچ ارتباطی با اقلیم، آب و هوا و فرهنگ یک شهر کویری ندارد. اما به نظر نمی‌رسد که فقط کمبود بودجه چنین افزایشی را به بار آورده باشد. افتضاح در نمایشگاهی به نام کوچه و خیابان‌های شهر. زیرا یک نگاه اجمالی به سازه‌های متکی به ثروت دولتی یا خصوصی، باز هم منجر به نتیجه‌گیری یکسانی می‌شود. نه معماری مسجدهای تازه‌ساز در سیرجان هیچ جذابیت معنوی‌ئی را در دل نسل جوان برمی‌انگیزاند و نه ظاهر و باطن پاساژهای چند طبقه در سیرجان چنگی به دل خریداران می‌زند که بخوانند ساعتی را آنجا بگذرانند. از معماری من در آوردی اجرا شده توسط شهرداری در پایانه‌ی مسافری نوساز سیرجان که چیزی نگویم بهتر است. تازه این درحالی‌ست که دست کم در مورد این سه نیاز، مسجدها، مساجد، تجربه‌ی مسجدسازی، بازارسازی و کاروانسراسازی پشت معماری سنتی ما بوده اما ما حتا در این زمینه‌ها نیز داشته‌های خودمان را دور ریختیم. بنابراین آشکار است که ما در سازه‌هایی مبنی بر نیازهای امروزی مثل فرودگاه‌سازی و ... دیگر هیچ حرفی برای گفتن نداشته باشیم.

به همین بهانه به سراغ یکی از معماران جوان و خوش ذوق سیرجان رفتم تا درباره‌ی این مشکل با او گپ و گفتی داشته باشم. آناهیتا موسوی‌نژاد فارغ‌التحصیل دانشگاه آمریکایی شارجه AUS در رشته معماری‌ست. او از سال ۹۴ فعالیت خود را در زمینه‌ی تدریس، معماری و طراحی داخلی در شهرستان سیرجان آغاز کرد. فعالیت‌های او شامل طراحی، اجرا و تامین مصالح و ملزومات به روز طراحی داخلی بوده است. موسوی در طول مدت فعالیتش در سیرجان تا به امروز تجربه‌های ارزشمندی را در پروژه‌های متعدد کسب کرده است. او به سخن تازه می‌گوید: معماری. جهان ما را زیباتر می‌کند.

چند تجربه‌ی شکست خورده در زمینه‌ی پاساژسازی در سیرجان داریم. این که می‌گوییم شکست به خاطر استقبال نشدن از آن‌هاست از سوی مردم. به نظر شما معماری بد چقدر در این شکست‌ها موثر بوده؟ از نظر من دلایل شکست بازارهای طبقاتی سیرجان در دو گروه می‌تونیم جا بدیم. یک بخش بی‌توجهی به مسائل فرهنگی و بومی شهرستان است. مساله دوم ضعف‌های مدیریتی هستند که همیشه از اون‌ها چشم‌پوشی کرد. اینکه چقدر معماری می‌تونه موثر باشه؟ باید بگم خیلی زیاد. معماری "درست" فضای تجاری هم می‌تونه مشکلات

شیراز باید حدس متفاوتی نسبت به قدم زدن در خیابان‌های تبریز به شما انتقال دهد. بسیاری از مردم فکر می‌کنند که اصالت معطوف به گذشته است. در حالی که اصالت به پیش افراد وابسته است و کاملاً مربوط به زمان حال است. وقتی معماری ما نیازهای فردی و جمعی شهروندان را پاسخ بگوید می‌تونیم آن را اصل بخوانیم.

- در آخر چند سوال کوتاه می‌پرسم که سیاست‌گذار می‌شوم اگر یک کلمه‌ای جواب بدهید. حتماً.
- **بادگیر چیه؟** اصالت.
- **کپی بادگیر چیه** در یکی از کوچه‌های خیابان سعیدی. فاجعه
- **نمای سرمایه‌گر** فرمز؟ فیلم انتقامجی ترسناک.
- **بادگیر محمودآباد؟** متناسفانه تا به حال از نزدیک ندیدمش.
- **ساختمان جدید نظام مهندسی؟** تلاشی ناموفق برای بومی‌سازی.
- **سقف گنبدی؟** جذاب و کارآمد.
- **نمای سنگ در کویر؟** اوج بی‌خردی.
- **حیاط خانه‌های ایرانی؟** حوض و نور و شیشه رنگی.
- **بازار دو قلو**ی سیرجان؟ میراث.
- **پاساژ گندو؟** اوج نازیبایی.
- **پاساژ مهر؟** کپی برداری ناموفق.

موقت هستن. مثلاً به ساختمان به طور موقت برای کاری تجاری اجازه شده و خواسته نما از زون تموم بشه. ما این نما رو می‌ذاریم روی ساختمان‌های دائمی مون و فکر می‌کنیم خیلی شیکه!

چرا با وجود سنت بازارسازی در ایران، یکباره مدل پاساژسازی بدون در نظر گرفتن فرهنگ مردم ایجاد شد و حتا با وجود شکست، تلاش نمی‌کنند از این پس مدل خودش را بومی ارائه بدهند؟ از نظر من طراحی نما یکی از مهم‌ترین بخش‌های طراحی ساختمان است. اگر پلان یا فضای داخلی ساختمانی به خوبی طراحی نشود زندگی ساکنان تحت‌الشعاع قرار می‌گیرد. ولی اگر طراحی نمای ساختمان بد باشد همه‌ی مردم شهر را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

چرا نشود یک بازار چند طبقه با المان‌های بازارهای سنتی اصیل ایرانی طراحی کرد؟ البته با در نظر گرفتن نیازهای امروزی. در مورد طراحی بومی که شما به لباس تشبیه‌اش کردید آیا تا به حال هیچ کدام از معماران تلاش کرده‌اند نمونه ارائه بدهند؟ قطعاً ما معمارها مسوولیم در قبال آنچه در خیابان‌های شهر در مقابل چشمان شما قرار می‌گیرد. خیابان‌های شهرهای ما پر هستند از ساختمان‌هایی با نمای بی‌اصالت، تکراری، پوچ و نازیبا. مهم‌ترین موضوع از نظر من اصالت در طراحی‌ست. اصالت زمانی متولد شد که ما به دنبال پاسخی برای چیستی و کیستی خود بودیم. اگر اصالت در طراحی نما رعایت شود هویت خیابان‌های شهر حفظ می‌شود. قدم زدن در خیابان‌های

جوشکاری سیار
فنس کشی - تعمیر در و پنجره - اجرای سایه بان و ...
۰۹۱۳۵۳۲۰۸۴۲ - ۰۹۱۳۲۷۹۴۳۷۲

لوله بازکنی اعتماد
بازکردن لوله های فاضلاب
توالیت ، آشپزخانه و ...
۰۹۱۳۶۶۹۶۲۱۶ - رضایی

کارگاه بلوک زنی اعتماد
تحویل در اسرع وقت و در محل کار شما
۰۹۱۳۶۶۹۶۲۱۶
کمربندی، بعد از مکی آباد، نبش بلوار غدیری، جنب آهن فروشی نورمندی

اتوبار سعید بیمه معتبر
حمل اثاثیه منزل ، مبلمان ، کالای صنعتی و ... در سطح شهر و تمام نقاط کشور
با کارگران مختص اسباب کشی -ی دارای مجوز رسمی و تحت پوشش بیمه با نازلترین قیمت - بصورت شبانه روزی
۰۹۱۳۶۳۴۵۰۴۴
آدرس هفتز
کمپنی - جنب لاله گل کورن
۰۲۲۱۲۲۲۸۵۳۲ - سلطانی

عسل معین
انواع محصولات زنبور عسل و لوازم زنبورداری
شیرین پور ۰۹۹۲۳۲۹۶۲۰۸
خیابان نصیری شمالی، کوچه نرسیده به چهارراه سپاه جنب دفتر سخن تازه و فروشگاه افق کوروش

آیا می‌دانید چگونه والدین یک کودک سرطانی هزینه‌های درمان را فراهم می‌کنند؟
سرطان، پایان زندگی نیست ...
راه‌های کمک به کودکان سرطانی:
واریزه به حساب هائی:
۲۰۵۵۱۱۲۸۰۰۰۸ بانک ملی
۱۳۵۱۸۰۰۰۸۷۲۰۱ بانک سپه
به نام مؤسسه خیریه محک
از طریق موبایل: ۷۲۲ * ۷۲۲ *

خزده راقمت کنیم

تعمیرات ، بازسازی و نوسازی MDF

با نازل ترین قیمت و اجرای جدیدترین مدل‌های روز

✓ از طراحی تا نصب کابینت و کمد و کمد دیواری و سرویس خواب و ...
✓ تعویض درب های فلزی به MDF و MDF به فلزی حتی کابینتهای قدیمی
✓ تعویض یراق آلات فرسوده یا خراب (ریل، کشو، ریگلاژ درها ، صفحه سینک و اجاق گاز)

شماره تماس: ۰۹۱۶ ۲۴۴ ۳۳۱۰

۱. **نوبت‌دهی**
۲. **ایستارام**
۳. **وبسایت**

تجارت بدون تبلیغات؛ مانند بذر پاشیدن در کویر است
آگهی شما به جز نسخه کاغذی، در وب سایت و اینستاگرام سخن تازه نیز منتشر می‌شود
سفارش آگهی در سخن تازه: ۰۹۱۳ ۳۴۷ ۵۱۹۱

سازمان آگهی‌های سخن تازه
SOKHAN TAZEH